

На сьогоднішній день, цивільне судочинство потребує врахування досвіду європейської системи правосуддя із забезпеченням доступності судового захисту як складової права на судовий захист. Крім того, на наш погляд, підвищення ефективності організації діяльності судової влади є найголовнішою умовою існування держави та запорукою ефективної реалізації громадянами нашої держави таких прав, як звернення до суду та судовий захист.

Список використаних джерел:

1. Оболенцева Я. М. Право на судовий захист у цивільному судочинстві. *Сучасний вимір держави і права*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. (м. Львів, 15-16 травня 2020 р. Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2020. Ч. II. С. 38-40.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/card2#Card>.
3. Харитоновна Є. О., Харитоновна О. І., Голубева Н. Ю. Цивільний кодекс України: наук.-практ. коментар (3-тє вид., перероб. та доп.). Київ: Алерта, КНТ, ЦУЛ. 2010. 752 с.
4. Атаманчук І. В. Право на судовий захист цивільних прав та інтересів у світлі європейських стандартів. *Цивільне право України: нові виклики і перспективи розвитку*: матеріали XVIII міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 98-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслова (м. Харків, 28 лютого 2020 р.). Харків: Право, 2020. С. 75-78.
5. Комаров В. В. Цивільне процесуальне право України: практика застосування: навч. посібник. Харків, 2004. 369 с.

Барчук А. Б.,

начальник Управління представництва
інтересів держави в суді

Дніпропетровської обласної прокуратури

Логінова М. В.,

викладач кафедри

цивільного права та процесу

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

капітан поліції

ПРАТСТВО ЯК ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ АВТОРСЬКИХ ТА СУМІЖНИХ ПРАВ: ПОНЯТТЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Початок ери комп'ютерів, гаджетів, інформаційного світу та поширення ідей цінності інформації надало людству неймовірну кількість можливостей в плані особистого розвитку, робочої зайнятості, розваг тощо. Тобто, наразі, відбувається процес глобалізації, активне впровадження застосування інформаційних технологій у всі сфери суспільного життя. Але, на жаль, окрім позитивних аспектів процесу глобалізації, виникають ще й негативні

явища на арені інформаційних відносин у сфері використання продуктів інтелектуальної власності, які поширені в мережі Інтернет. Одним з таких негативних явищ стало піратство, адже, завдяки сучасному науково-технічному розвитку доволі легко вчинити зазначений вид правопорушення. Для забезпечення безпеки власних інтелектуальних прав виробники, винахідники, володільці авторських прав починають встановлювати певні обмеження на користування власних продуктів інтелектуальної власності, адже не впевнені у повноцінному захисті своїх прав з боку держави. Через такі обмеження страждають звичайно користувачі, які не вчиняють правопорушень у сфері авторських прав. Тому, на разі, доволі гостро постало питання притягнення до відповідальності осіб, які вчиняють правопорушення у сфері авторських прав та інтелектуальної власності на просторах мережі Інтернет [3].

Важливо зазначити, що піратство стало предметом дослідження багатьох вчених, таких як Н. Бочарової, П. Калениченка, Ю. Капіци, В. Ковальського, О. Кохановської, З. Мамона, О. Підпригори, О. Стівпець, О. Харитонової та ін. З цього, можемо зробити висновок, що дане питання викликає резонанс як в науковій так і правовій сфері [4].

Виклад основного матеріалу, нашу думку, доцільно почати із визначення поняття піратство як порушення авторського права. Визначення даного поняття викладено у статтею 50 Закону України «Про авторське право та суміжне право» [2]. Отже, піратство у сфері авторського права і (або) суміжних прав – опублікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), фонограм, відеограм, незаконне оприлюднення програм організацій мовлення, камкординг, кардшейрінг, а також Інтернет-піратство, тобто вчинення будь-яких дій, які відповідно до цієї статті визнаються порушенням авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет. «Піратство» є протиправною поведінкою, яка посягає безпосередньо на виключні права автора на відтворення творів і іншої культурної продукції. Воно полягає у виготовленні, продажу і будь-якій формі комерційного поширення незаконних екземплярів (книг і взагалі друкарських матеріалів, дисків, касет і т. д.) літературних, художніх, аудіовізуальних, музичних творів або їх виконань, комп'ютерних програм і бази даних [3].

Від піратства особливо страждають шкільні підручники, технічні і наукові відкриття і літературні бестселери, записи музичних творів, аудіовізуальні твори, передачі до ефіру, комп'ютерні програми і бази даних. Піратство завдає збитки інтересам автора, видавця, а також власників суміжних прав. Воно також заподіює збиток інтересам працівників індустрії культури, оскільки, підміняючи збут законної продукції, воно веде до зниження легального виробництва; нарешті, воно завдає збитки інтересам держав, оскільки особи, що займаються піратством, завжди здійснюють свою діяльність підпільно. Особи, які займаються піратством, часто намагаються

виправдати свою діяльність, стверджуючи, що, оскільки вони продають свої товари дешевше, це робить їх доступними для ширшої публіки, яка інакше не могла б собі їх дозволити. Проте, навіть не дивлячись на те, що продукція піратів продається дешевше, це є не наслідком їх зусиль, а результатом того, що вони паразитують на творах, які з'являються без їх трудової діяльності. Вони нічого не вносять до національної творчості, а, навпаки, знищують основу місцевої індустрії і негативно впливають на її стосунки з іноземними видавцями і виробниками [4].

Чинним законодавством України за здійснення піратства передбачено цивільну, адміністративну та кримінальну відповідальність. В розрізі нашої теми дослідження нас цікавить цивільна відповідальність за порушення авторських прав у формі піратства. Отже, цивільна відповідальність за вчинення піратства полягає у відповідальності (застосуванні відповідних заходів), встановлену зазначеним Цивільним кодексом України (стаття 431 цього Кодексу), іншим законом чи договором [1].

Отже, з вищевикладеного можемо зробити висновок, що, наразі, у світі поширене таке явище як піратство у сфері авторських прав, і хоча чинним законодавством України закріплено поняття піратства та визначено відповідальність за вчинення піратства, все одно існують певні прогалини. Прибрати такі прогалини можна завдяки внесенню доповнень до Закону України «Про авторське право та суміжні права», Цивільного кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу. А також підвищувати правову обізнаність осіб щодо охорони авторських і суміжних прав у мережі Інтернет та відповідальності за правопорушення в цій сфері та створювати умови, за яких піратство стало б економічно не вигідним, шляхом використання авторами та (або) правоволодільцями нових бізнес-моделей [3].

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 40-44, ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Закон України «Про авторське право та суміжні права». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 13, ст. 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>.
3. Грігор'янц Г. І. Піратство як порушення авторських та суміжних прав у мережі інтернет: автореф. дис. ... к.ю.н. Одеса, 2016. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/6365/>
4. Бааджи Н. П. Піратство як порушення авторських та суміжних прав. URL: <http://www.apdp.in.ua/v59/45.pdf>.